İKV BİLGİ NOTU

ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI 2026 YILI TÜRKİYE RAPORU

Melike Sönmez, İKV Uzman Yardımcısı

Uluslararası Enerji Ajansı (*International Energy Agency*) tarafından yayımlanan Türkiye 2026 raporunda, Türkiye'nin enerji politikaları ve yönetişimine dair kapsamlı analizler ve politika önerileri sunuluyor. [1]

Türkiye Enerji ve İklim Politikasına Yönelik Temel Noktalar

- Türkiye, ithal enerjiye bağımlılığı azaltmayı ve arz güvenliğini güçlendirmeyi enerji politikasının temel amacı olarak benimsemiş durumda. Bu çerçevede uzun vadeli hedefler 2022'de yayımlanan Türkiye Ulusal Enerji Planı (2020-2035) ile ortaya koyulurken, 12. Kalkınma Planı (2024-2028), T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı ve İkinci Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2024-2030) kısa ve orta vadeli hedefleri destekliyor.
- Türkiye enerji hedeflerinin temel önceliklerinden birini yenilenebilir enerji kapasitesinin önemli ölçüde artırılması yer alıyor. Kurulu yenilenebilir kapasitenin 2024'teki 70 GW seviyesinden 2035'te yaklaşık 160 GW'a çıkarılması, yani iki kattan fazla artırılması hedefleniyor. 2030'da 91 GW yenilenebilir kurulu kapasite öngörülüyor.

- Yerli enerji üretimi ve arz güvenliğinin sağlanması kapsamında enerji ithalatının azaltılması amacıyla petrol, doğal gaz ve kömür üretiminin artırılması planlanıyor. Petrol üretiminin 2025-2028 arasında 125 kb/gün'den 210 kb/gün'e, doğal gaz üretiminin ise 3,1 bcm'den 15,5 bcm'ye çıkarılması hedefleniyor. Yer altı doğal gaz depolama kapasitesinin de 5,8 bcm'den 12 bcm'ye yükseltilmesi öngörülüyor. Kömür üretiminin ise 662 PJ'den 965 PJ'ye çıkarılması ve bu artışın ağırlıklı olarak linyit üretiminden sağlanması planlanıyor.

[1] International Energy Agency, Türkiye 2026, Energy Policy Review, 4 Eylül 2026, https://iea.blob.core.windows.net/assets/63936e55-2a82-482d-a1b7-34dc9bb08b5d/Turkiye2026.pdf

Tablo 1: Türkiye'nin Yerli Enerji Üretimi ve Depolama Kapasitesi Hedefleri

Enerji kaynağı / altyapı	Mevcut üretim/kapasite	Hedef üretim/kapasite	Dönem
Petrol üretimi	125 kb/gün	210 kb/gün	2025-2028
Doğal gaz üretimi	3,1 bcm	15,5 bcm	2025-2028
Yer altı doğal gaz depolama kapasitesi	5,8 bcm	12 bcm	2024-2028
Kömür üretimi	662 PJ	965 PJ	2024-2028

Kaynak: IEA

- Yerli enerji üretiminin artırılması dışa bağımlılığı azaltma ve enerji arz güvenliği açısından Türkiye'nin hedefleriyle uyumlu olmakla birlikte özellikle kömür üretimindeki artışın yurt içi sera gazı emisyonlarını artırması bekleniyor. Dolayısıyla enerji politikasında arz güvenliği ve ithalat bağımlılığının azaltılması ile emisyon azaltımı arasında bir politika gerilimi bulunuyor.
- Türkiye enerji verimliliğinde de ilerleme kaydetti. 2011-2022 döneminde, 2023 için belirlenen %20 enerji yoğunluğu azaltım hedefi hedeflenen tarihten önce aşıldı. 2014-2024 döneminde enerji yoğunluğundaki yıllık ortalama iyileşme %1,4 iken, 2020-2024 döneminde %3,1'e yükseldi. Bu durum ilerleme hızının artırılabileceğine işaret ediyor.
- 2024-2030 Enerji Verimliliği Eylem Planı'na göre enerji yoğunluğunun %15 azaltılması ve yıllık ortalama yaklaşık %2,3 iyileşme sağlanması ulusal hedefi bulunuyor.

Türkiye'nin İklim Hedefleri

- 2023'te sunulan ilk güncellenmiş NDC ile Türkiye, 2030 emisyonlarını BAU senaryosuna göre %41 azaltma taahhüdünde bulundu. Bu, 2015'teki ilk Ulusal Katkı Beyanı'ndaki (*Nationally Determined Contribution-NDC*) %21 azaltım hedefinin üzerine çıktı. İlk NDC kapsamında emisyonların 2038'de tepe yapması öngörülmüştü.
- Kasım 2025'te sunulan ikinci NDC, 2035 için yeni bir mutlak emisyon hedefi getirerek emisyonların 643 Mt CO_2-eşdeğer ile sınırlandırılmasını hedefliyor. Referans senaryoya göre emisyonların 2024-2030 döneminde %101 artarak 1.175 Mt CO_2-eşdeğere ulaşması beklenirken, Türkiye'nin ilk güncellenmiş NDC'sinde

2030 yılı için belirlenen, referans senaryoya kıyasla %41 emisyon azaltımı hedefi doğrultusunda emisyonların yaklaşık 700 Mt CO_2-eşdeğer seviyesinde tutulması ve 2024'e kıyasla artışın %20 ile sınırlı kalması öngörülüyor.

- Emisyonların 2038'e kadar artmaya devam etmesinin öngörülmesinin temel nedenlerinden biri, ekonomik büyümenin enerji talebini artırması olarak açıklanıyor. 12. Kalkınma Planı'na göre GSYH'nin 2023-2028 arasında yaklaşık %50, kişi başına GSYH'nin ise %41 artması bekleniyor.

Türkiye'nin Mevcut Emisyon Profili

- Türkiye'nin 2024 GHG emisyonları (LULUCF hariç) 585 Mt CO_2-eşdeğer ve küresel emisyonların yaklaşık %1,1'ini oluşturuyor.
- Kişi başına CO_2 emisyonu 2023'te 4,6 ton ile OECD ortalaması olan 7,5 tonun altında. Ancak Türkiye'nin kişi başına emisyonları 2005-2023 arasında %38 arttı.
- 2024 enerji kaynaklı sera gazı emisyonlarında dağılım şu şekilde oldu:
    - Elektrik ve ısı üretimi: %35
    - Sanayi: %25
    - Ulaştırma: %24
    - Binalar: %15
- 2010-2024 arasında en hızlı mutlak emisyon artışı ulaştırmada gerçekleşti. Ulaştırma emisyonları bu dönemde iki kattan fazla arttı. Bunun önemli nedenlerinden biri artan otomobil sahipliği.
- Aynı dönemde elektrik/ısı üretimi ve sanayi kaynaklı emisyonlar yaklaşık %45, bina kaynaklı emisyonlar ise %22 arttı.
- 2010-2024 döneminde GSYH %110 artarken enerji kaynaklı emisyonlar %50 arttı ve enerji yoğunluğu %26 azaldı. Bu çerçevede ekonomik büyümenin enerji tüketimine ve emisyonlara kıyasla daha hızlı gerçekleştiği görülüyor.

Ayrıca Türkiye'de sıcaklıkların artması ve aşırı hava olaylarının sıklaşması, özellikle soğutma kaynaklı enerji talebini artırırken enerji altyapısı üzerindeki iklim kaynaklı riskleri de yükseltiyor. Bu risklere karşı Türkiye 2024-2030 İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Stratejisi ve Eylem Planları ile iklim dirençliliğini güçlendirmeyi ve enerji altyapısının dayanıklılığını artırmayı hedefliyor.

Bununla birlikte 2 Temmuz 2025'te kabul edilen İklim Yasası ve ikincil mevzuatı niteliğindeki Emisyon Ticaret Sistemi gibi yönetmeliklerin AB ETS'si ile uyumlu şekilde tasarlandığı raporda aktarılıyor. Rapor yayımlanış tarihini takip eden 24 Eylül 2026 tarihinde Türkiye Yeşil Taksonomisi Yönetmeliği'nin yürürlüğe girdiği biliniyor.

Kömürden Çıkış Meselesi

Türkiye kömür santrallerini teknik ömürlerinin sonuna kadar işletmeyi planlasa da maliyetler ve iklim hedefleri, kömür sektöründe planlı bir dönüşümü gerekli kılıyor. Tedarik güvenliği ve enerji maaliyetleri nedeniyle Türkiye kömürden çıkışa yönelik çekimser bir tutum sergiliyor.

Türkiye kömürden çıkış sürecinde, kömürün arz güvenliği açısından rolünü korumak için santrallerin tamamen kapatılması yerine esnek biçimde kullanılması, yeniden işlevlendirilmesi veya erken kapatılması seçeneklerini değerlendiriyor. Kömür sektörüne yönelik mevcut kamu desteklerinin de enerji dönüşümünü finanse etmek üzere yeniden yönlendirilmesi bir seçenek olarak öne çıkıyor.

Geçişin sosyal boyutunda ise kömür sektöründe istihdamın 2015'e göre %20 azalarak 2024'te yaklaşık 32 bin kişiye düşmesi nedeniyle, çalışanların yeniden beceri kazanması, mesleki eğitim ve bölgesel istihdam politikaları önem taşıyor. Ayrıca Türkiye'nin halihazırda bir Karbon Yakalama, Kullanma, Depolama (KYKD) Yol Haritası benimsemeyi planladığının bilindiğine raporda yer veriliyor.

Hidrojen

Türkiye'nin 2023 tarihli Hidrojen Teknolojileri Stratejisi ve Yol Haritası, düşük emisyonlu hidrojen üretimini geliştirmeyi ve elektrolizör kapasitesini 2030'da 2 GW, 2035'te 5 GW ve 2053'te 70 GW'a çıkarmayı hedefliyor. Hidrojen üretim maliyetinin 2035'te 2,4 USD/kg'ın, 2053'te 1,2 USD/kg'ın altına indirilmesi ve 2053'te doğal gaz karışımında hidrojen payının %12'ye çıkarılması planlanıyor. Sanayinin hidrojenin başlıca kullanım alanı olması beklenirken, hidrojen piyasasına ilişkin henüz kapsamlı bir yasal çerçeve bulunmuyor.

Raporda Yer Alan Öneriler

1. Binalarda enerji verimliliğinin artırılması için finansal desteklerle yenilemelerinin hızlandırılması.
2. Yerli jeotermal kaynaklardan yararlanarak ısıtma sistemlerinin karbonsuzlaştırılmasının hızlandırılması.
3. Enerji piyasasında şeffaf ve piyasa temelli fiyatlandırmaya geçilmesi.
4. Büyük nükleer santraller için finansman, küçük modüler reaktörler için stratejik bir çerçeve oluşturması.
5. Kömüre bağımlı bölgeler için adil ve düzenli bir geçiş politikasının geliştirilmesi.
6. Şebeke işletimini ve istikrarını güçlendirmek için yenilenebilir enerji yatırımlarında daha güçlü yerel sinyallerin oluşturması.
7. Elektrik spot piyasasına katılımı ve sistem esnekliğine yönelik yatırımların artırılması.

8. Organize sanayi bölgelerini kullanarak enerji olmayan sanayide enerji verimliliğinin artırılması.
9. Büyük enerji tüketicileri için ETS, kapsam dışındakiler için karbon vergisi uygulanması.
10. Sanayi rekabetçiliğini enerji güvenliği ve iklim hedefleriyle birlikte ele alan bütünleşik bir yaklaşım benimsenmesi.